

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1044
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.5.2023/31
Karar Numarası : 2023/432
Başvuran : Y. U.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1. Manisa İl Jandarma Komutanlığı
2. Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın hastaneye sevk edildiği esnada jandarma personelinin kendisine kötü muamelede bulunduğu ve jandarma personelinin şikâyet etmesi üzerine Kurum Müdürü ile İkinci Müdürü tarafından tehdit edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle başvuran:

a. 20/7/2022 tarihinde Manisa Alaşehir Devlet Hastanesine acil götürüldüğünü, jandarma personelinin kendisini tekerlekli sandalyeden düşürdüğünü,

b. Hastanenin mahkum kabul biriminde sinir krizi geçirdiğini ve elleri kelepçeliyken yere düştüğünü, jandarma personelinin kendisine yardımcı olmadığını,

c. Aynı gün Kuruma geri dönünce jandarma personelinin şikâyet ettiğini, şikâyet ettiği için Kurum Müdür ve İkinci Müdürü tarafından disiplin cezası vermekle ve başka ceza infaz kurumuna nakil edilmekle tehdit edildiğini,

ç. 21/7/2022 tarihinde sebepsiz yere hücreye götürüldüğünü ve hakkında disiplin soruşturması başlatıldığını iddia etmiştir.

3. Muhatap Manisa İl Jandarma Komutanlığından alınan 17/10/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın iddialarının incelenmesi amacıyla oluşturulan Disiplin Soruşturma Heyeti'nin soruşturmayı tamamladığı,

b. Soruşturma neticesinde hazırlanan Rapora göre başvuranın iddiaları ile ilgili olarak; olay yerinde bulunan jandarma personeli ile acil doktorunun ifadesinin alınması ve hastane kamera kayıtlarının incelenmesi neticesinde jandarma personelinin herhangi bir kötü muamele teşkil edecek eylemine rastlanılmadığı ve bu nedenle disiplin

cezası verilmesine yer olmadığı sonucuna varıldığı belirtilmiş, ilgili bilgi ve belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

4. Muhatap Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 12/8/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın aynı konulu başvurusunu 25/7/2022 ve 26/7/2022 tarihlerinde Adalet Bakanlığına da yaptığını, Bakanlığın istemi üzerine Araştırma Raporu'nun hazırlandığı, söz konusu Rapora göre Kurumun görevlilerince yapılan iş ve işlemlerin mevzuata uygun olduğunun, keyfi bir uygulamanın bulunmadığının anlaşıldığını belirtmiş ve ilgili bilgi ve belgeleri Kurumumuza sunmuştur.

5. Muhatap Kurumlardan alınan yazılı görüşler başvurana iletilmiş, başvuran süresi içerisinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*İhlal Kararı*" başlıklı 69'uncu maddesinde; "*İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması halinde ihlal kararı verilir.*" hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, ceza infaz kurumu idaresi ile İl Jandarma Komutanlığının yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

Hastaneye Sevk Esnasında Jandarma Personeli Tarafından Kötü Muamelede Bulunulduğuna Yönelik İddianın Değerlendirilmesi

10. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "*İşkence yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesine göre ise; "*Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulamaz.*" Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 3'üncü maddesi ile ilgili içtihatlarında kötü muamele yasağının demokratik toplumun en temel değeri olduğunu vurgulamış; terörle ya da organize suçla mücadele gibi en zor şartlarda dahi Sözleşme'nin mağdurların davranışlarından bağımsız olarak işkence, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlem den men ettiğini belirtmiştir (AİHM, *Selmouni/Fransa [BD]*, B. No: 25803/94, 28.7.1999, para. 95).

11. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle*

bağdaşmayan bir cezaya ve muameleye tabi tutulamaz.” "Devletin bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına saygı yükümlülüğü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini yani anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şekillerde kişilerin fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmamalarını gerektirir" (Anayasa Mahkemesi [AYM], Cezmi Demir ve diğerleri, B. No: 2013/293, 17.7.2014, para. 81).

12. Devletin, kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında sahip olduğu pozitif yükümlülüğün usule ilişkin boyutu çerçevesinde bireyin bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17'nci maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması halinde olay hakkında etkili bir resmi soruşturmanın yürütülmesi gerekmektedir (AYM, *Cezmi Demir ve diğerleri*, para. 110).

13. AYM, kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emareleri ve delilleri sunmaları gerektiğini; bu kapsamda mağdur olduğunu ileri süren kişilerin olgulara dayanmayan yetersiz açıklamalarının; keza iddialarının delillerle desteklenmemesi hatta kimi zaman delillerin uyumsuzluğu, kötü muamelenin yapıldığı yer, zaman ve diğer konulardaki çelişkili ifadeleri gibi hususların kötü muamelenin gerçekliğini şüpheye düşüreceğini ifade etmektedir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, para. 45-46).

14. Başvuru konusu olayda başvuran, 20/7/2022 tarihinde Manisa Alaşehir Devlet Hastanesinin acil servisine götürüldüğünü, jandarma personelinin kendisini tekerlekli sandalyeden düşürdüğünü, Hastanenin mahkûm kabul biriminde sinir krizi geçirdiğini ve elleri kelepçeliyken yere düştüğünü, jandarma personelinin kendisine yardımcı olmadığını iddia etmiştir.

15. Kurumumuzca edinilen belgelere ve Manisa İl Jandarma Komutanlığı'nın hazırladığı Disiplin Soruşturma Raporuna göre başvuranın 20/7/2022 günü Alaşehir Devlet Hastanesi acil servisine Uzm. J. VI. Kad. Çvş. S. Ç. eşliğinde götürüldüğü, acil serviste bulunan sedyeye ambulans personeli tarafından yatırıldığı, sonrasında Acil Doktoru K. Ö. A.'nın muayene için başvuranın yanına gittiği, başvuranın doktora "*Beni niye tedavi etmiyorsunuz, siz nasıl doktorsunuz, şerefsizler, sizi öldürmek gerekiyor!*" şeklinde hakarete bulunduğu, jandarma personeli tarafından başvuranın sözlü olarak uyarıldığı, başvuranın tedavisinin yapıldığı, tomografisinin çekilmesi için tekerlekli sandalyeye alındığı ve alt kata götürüldüğü ancak başvuranın hastanede görevli personele hakaret etmesi ve tomografi çekilmesini reddetmesi üzerine tekrar yukarı kata çıkarılması için asansör girişine götürüldüğü ve başvuranın burada kendisini yere attığı, görevli jandarma personeli tarafından tekrar tekerlekli sandalyeye alındığı ve mahkum koğuşuna götürüldüğü, bu esnada başvuranın jandarma personeline hakaret etmeye devam ettiği, mahkum koğuşunda başvurana serum bağlandığı ve sedyeye alındığı, başvuranın kendisine serum bağlanmasını istemediği ve kendisini sedyeden yere attığı, jandarma personeli tarafından kaldırılarak sedyeye yatırıldığı, olaya diğer jandarma personeli ile infaz ve koruma memurlarının müdahale etmesi üzerine başvuranın sakinleştiği ve tedavisinin Alaşehir Devlet Hastanesi Psikiyatri Polikliniğinde tamamlanarak ceza infaz kurumuna teslim edildiği anlaşılmıştır.

16. Muhatap Manisa İl Jandarma Komutanlığı'nın hazırladığı Disiplin Soruşturma Raporunda başvuran ve diğer mahpuslara eşlik eden jandarma personeli S. Ç., Ç. E., M. Ş. Ç., B. D. ve M. Y. ile birlikte acil doktoru K. Ö. A.'nın da olaya ait beyanlarının bulunduğu ve bu beyanların birbiri ile uyumlu olduğu, yapılan araştırma neticesinde de herhangi bir somut delile ulaşılamadığı için personele disiplin cezası verilmesine yer olmadığı kararı verildiği görülmüştür.

17. Kurumumuzca ilgili kamera kayıtları da incelenmiş ve Disiplin Soruşturma Raporunda yer alan

beyanların doğruluğu tespit edilmiş, görevli jandarma personelinin başvurana yönelik herhangi bir kötü muamele teşkil edecek eylemine rastlanılmamıştır.

18. Başvurana jandarma personelinin kötü muamelede bulunduğu iddiasıyla ilgili olarak başvuranın Kurumumuza herhangi bir somut delil sunmadığı, muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşün başvurana gönderildiği, ancak başvuranın süresi içinde herhangi bir delil sunmadığı ve ilgili kamera kayıtlarının da jandarma personelinin beyanları ile uyumlu olduğu hususları birlikte değerlendirildiğinde; mağdur olduğunu ileri süren başvuranın açıklamalarının yetersiz olduğu, iddialarını delillerle desteklemediği ve başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı tespit edilmiştir.

19. Sonuç olarak, başvuranın hastaneye sevk edildiği esnada jandarma personeli tarafından kendisine kötü muamelede bulunulduğuna yönelik iddiası, muhatap Manisa İl Jandarma Komutanlığından edinilen bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirilmiş, söz konusu iddia kapsamında somut olayda kötü muamele yasağının *ihlal edilmediği* kanaatine varılmıştır.

Jandarma Personelinin Şikâyet Edilmesi Üzerine Başvuranın Kurum Müdürü ile İkinci Müdürü Tarafından Tehdit Edildiğine Yönelik İddianın Değerlendirilmesi

20. Başvuran, hastaneden Kuruma geri dönünce jandarma personelini şikâyet ettiğini, şikâyet ettiği için Kurum Müdür ve İkinci Müdürü tarafından disiplin cezası vermekle ve başka ceza infaz kurumuna nakil edilmekle tehdit edildiğini iddia etmiştir.

21. Kurumumuzca incelenen belgelerden; 20/7/2022 günü başvuranın Alaşehir Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, başvuranın sedyeye yatırıldığı ve tedavisini beklediği esnada doktora hakaret ettiği, tomografi çekilmesi için tekerlekli sandalye ile alt kata götürülürken ve sonrasında mahkum koğuşuna götürülürken jandarma personeline hakaret ettiği, başvuranın bu tutumunun Kuruma bildirildiği ve hakkında disiplin soruşturmasının başlatıldığı, soruşturma neticesinde başvuranın *kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf etmek veya davranışta bulunmak* nedeniyle *1 ay bazı etkinliklerden alıkoyma* cezası aldığı anlaşılmıştır. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 40'inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi uyarınca; kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf eden veya davranışta bulunan mahpus hakkında bir aydan üç aya kadar bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezasının verileceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un 37'nci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumları, kusurlu olarak ihlal ettiğinde, eyleminin niteliği ve ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. Hükümlünün duruşma, sağlık, eğitim ve çalışma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dışında bulunduğu yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.*"

22. Kurumumuzca edinilen belgelere göre; 21/7/2022 günü başvuranın bulunduğu koğuştaki diğer mahpusların başvuranın intihar edeceğini söylemeleri üzerine başvuran ile görüşme gerçekleştirildiği, başvuranın ısrarla *intihar etmek istediğini* beyan etmesi üzerine hücreye alındığı, psiko-sosyal servis tarafından yapılan görüşmeler neticesinde 22/7/2022 tarihinde uygun bir odaya yerleştirildiği ve hakkında disiplin soruşturmasının başlatıldığı, soruşturma neticesinde başvuranın *kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak* nedeniyle *1 ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma* cezasını aldığı görülmüştür. 5275 sayılı Kanun'un 43'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendi uyarınca; kurumda korku, kaygı ve panik yaratabilecek biçimde söz söyleyen veya davranışta bulunan mahpus hakkında bir aydan üç aya kadar ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasının verileceği düzenlenmiştir.

23. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emareleri ve delilleri sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir. Bu kapsamda mağdur olduğunu ileri süren kişilerin olgulara dayanmayan yetersiz açıklamaları, iddialarının delillerle desteklenmemesi kötü muamelenin gerçekliğini şüpheye düşürecektir (AYM, *Beyza Metin*, para. 45-47). Somut olayda başvuran, jandarma personeli şikâyet ettiği için disiplin cezası almakla tehdit edildiğini iddia etmiş olmasına rağmen; incelenen belgelerden başvuran hakkında verilen disiplin cezalarının ve yapılan soruşturmaların mevzuata uygun olduğu anlaşılmış, başvuranın iddiasını ispat etmek için herhangi bir delili de Kurumumuza sunmadığı tespit edilmiştir.

24. Sonuç olarak başvuran hakkında verilen disiplin cezalarının ve yapılan disiplin soruşturmalarının mevzuata uygun olduğu ve muhatap Kurumun kötü muamele teşkil edecek herhangi bir işlem ve eyleminin bulunmadığı değerlendirildiğinden; kötü muamele yasağının *ihlal edilmediği* kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/5/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye